

TURCZI ISTVÁN

Rilke

Először levélben jött; álmomban érintett. Kedves Fájdalomnak szólított. Verssel letakart városokat hagyott a díványomon. S mint a halott narancsként hámozott szív, kifacsarta, és az üres falakra öntötte összes neki szánt, szegényes szavaimat. Hiába bizonygattam: az vagyok, akit nem ismer. A homok, a virág, a kés vagyok. Azt írta, a homok, a virág, a kés vak. Csak az én látásomtól pereg, hervad, sebez. Ehhez tartsam magam. És amikor már remélni sem mertem, eljött. Kedves Fájdalomnak szólított, közben nem vette le rólam kígyót agyaggá változtató szemét. Hozzám lépett, mintha Rodin hajolna éppen elkészült szobra fölé. *A beteljesülést az ember nem is tudná kívárni.* Hangjának hűs-arany lombja gyömbérsárga napnyugták árnyalatával göngyölte körül a szobát. Még nem múlt el, amit magunk mögött hagytunk. Magasztalunk kell az idő minden percét.

Borges felől, Borges felé

Két öreg íróbarátom egyszer az Astoria Kávéházban arról cserélt eszmét, hogy lelki diaszpórában élünk. Hiába a barátkozás, a közös mítoszok, a szabadság derűje, szétszóródunk, mielőtt összejöttünk volna. Sokan vagyunk kevesek. Borgest hozták fel példának. *Boldogok a bátrak, akik egy lélekkel tudják fogadni a vereséget és a pálmát. Boldogok, akik emlékezetükben tartják Vergilius vagy Krisztus néhány szavát, mert ezek fénybe borítják napjaikat.* Ezek a sorok, akkor és ott, ha talán nem is pontosan idézve, elhangzottak. Ha nem így lett volna, ma nem veszem elő A homály dicséretét, hogy visszataláljak régi szavaikhoz. A múlt, amely (tudvalevőleg) a legkedvezőbb idő a halálra, megoldotta a kérdést: azóta végleg elmentek mind a ketten. Panacea, ha jól fogjuk fel. Az egyetlen méltó érintése a dolognak mégis az, ha a távlatok avulása helyett most a megkapaszkodást hozom elő.

TD-nek, levél helyett

Vagyok; ami jó kezdet ahhoz, hogy végül ne legyek. És akkor az lesz. Sokáig. A múlás ércnél maradandóbb. Az lesz, hogy majd türelmesen hallgatom, mint növekszik bennem az idő ásványi éneke. Majd tarka morajban kezdődöm újra el. Élet helyett már életrajz, szavak helyett szavak múzeuma. Parancsolatok nélküli, fosszilis béke. Teremtő távol-létben lenni boldog vagy boldogult. Nagyapám szerint aki kevesebb ideig él, tovább lesz halott. Hosszú, paradicsomi állapot. Ő csak tudta; kádármester volt és cádik. Hét falu leste minden mozdulatát. Véletlen vetődtek a Börzsönybe, megigézte őket a táj, és az emberek néma büszkesége. Kisázsziából indult Erdélyen át a kara nemzetségbeli portyázó fekete suhancok ősi szokásait követve. A legtöbben továbbmentek, ő maradt, amikor megszületett apám. A véletlen persze még nem okvetlenül sors. Inkább jó kezdet.

